

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	Egyesszám ára 4 fillér.
Helyben: Negyedévre . . .	3 korona.	Rudnyánszky Gyula	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Félszázévre	12 "			Debrecen, Csapó-utca. Telefon 275.
Vidékre Negyedévre . . .	5 "			
Félszázévre	20 "			

ROSTA.

Beteg van a háznál. A család tagjai lábujjhegyen járnak és suttogva beszélnek.

És jönnek a szomszédasszonyok, a kávé-s nénikék és sopánkodnak és csóválják a fejüket: Mi baja lehet? Csak hálni jár belé a lélek! Nem éri meg a holnapot!

És jönnek a kuruzslók, a javas emberek, a ráolvasók és kotyvasztják neki a boszorkánykonyha minden bűvös, kénköves, madragulyás veszedelmét . . .

Mégis csak nagyon erős lehet a magyar nemzet, hogy oly sok a gyógyít'ja, — életben marad.

Ósi nyavalya ugyanis, minálunk, hogy a politikához mindenki ért. S mivel oly tömeges a nemzet bábája, igazán nemcsoda, hogy annyi minden halvaszületik ebben az országban . . .

* * *

Régi mondás, hogy a rátartós magyar ember — nem enged a 48-ból! Ez annyit jelent, hogy fennhordja a fejét, nem görnyedez a háta, az igaz jussáért ölni is, halni is kész; ami pedig a nemes virtuskodást illeti, hát inkább megnémul, mint a nagy-pénteki harang, de nem vallja be a tévedését soha!

Hát ezért néz most már négy hét óta farkasszemmel a magyar nemzet a magyar királylyal.

És találgtják a bölcsök, az írástudók meg a farizeusok, hogyan lehetne ezen segíteni?

Nagyon könnyen! Csak a magyar természetét kellene jobban ismerni. A magyartól erőszakkal még a rozsdás pitykegombját se veszi el senki, de szép-szóra az ingét is odaadja.

* * *

Igy hát nem is volna az országos veszedelem oly nagy; csak épen az a baj, hogy — minden számár rózsát legel és medvék járják a palotást.

Ahány felcser, naplopó, harangöntő hajdu, ábécét olvasó tyuk van az országban, az most mind a kibontakozás országutján esztlik-botlik.

A mókás vers is azt mondja, hogy aszongya:

Már minálunk ósi szokás:
Orsót perget, aki kovács;
Vizet papol — uramfia! —
Valamennyi eszmadia;
Péket ölel kéményseprő;
Nagyra van az apró-cseprő;
A gombkötő lovat patkol;
A vasgyuró — mind elpatkol;
Felfordul a világrendünk,
De mindnyájan — hazát mentük!

48-as politika 67-es alapon.

— márc. 2.

A haza hű fiai, bármely párthoz tartozzanak, aggódva keresik a kibontakozás utjait.

Mert abban mindenki egyetért, hogy ez a mostani se kint, se bent bizonytalan állapot az ország legnagyobb veszedelme. A bécsi ellentállás, a rideg visszautasítás jogos nemzeti igényeinkkel szemben méltán elkeseríthet minden alkotmányos érzületű embert. De azért mégse tagadható, hogy a három év óta tartó pangás, a már-már állandó nyüggé ránk terpeszkedett dologtalanság, összes ügyeink elintézetlenül heverése, az ország gazdasági, társadalmi, belügyi, közigazgatási életérdekeinek hosszas elhanyagolása, félretétele — nemzetünket gyilkos veszedelemmel fojtogatja.

Meg kell tehát találni a kibontakozást minden áron. Ez a jelszó. S ez a gondolat izgat minden jó hazafit.

Ennek a kérdésnek fészegetésével foglalkozik egy Budapesten megjelent politikai röpirat is, melyet D. G. jegy alatt irt valaki.

48-as politikát csak 67-es alapon lehet csinálni: ez a röpirat címe s ez egyben okoskodásának gerince, alapja is, melyre nézeteit fölépíti.

Végig kíséri a lefolyt események történetét, a szabadelvűpárt bukásától egészen a mai borús helyzetig, melyben mintha mélységes köd ülné meg a váratlanul győzött ellenzék és a hirtelen legyőzött kormánypárt lelkét.

A D. G. jegyű író fonák beszédnek tartja, hogy megbukott a 67 és győzött a 48.

Szerinte a hatvanhetes kiegyezés oly kölcsönös szerződés a nemzet és a király között, amelyhez, valameddig a király hiven megtartja, a nemzetnek is kötelessége ragaszkodni.

Ismerteti azután Andrássy Gyula, Kossuth Ferenc, Apponyi Albert és Bánffy Dezső politikai nézeteit. Visszapillant alkotmányos életünk történeti fejlődésére; idézi sarkalatos alaptörvényeinket, Kossuth Lajos véleményét, mely szerint a magyar nemzet legfőbb érdeke nem az elszakadás, hanem az, hogy Magyarország *kormányzati rendszerében független* és saját önállósággal bíró oly szabad ország legyen, mely semmi más országnak vagy népnek leköve nincsen.

Részletes jogtörténeti fejtegetések után megállapítja a névtelen politikus,

hogy *uj kormányt alakítani ez idő szerint csak hatvanhetes alapon lehet.*

És itt rátér a politikus okoskodásainak velejére, arra a meggyőződésére, hogy egységes, békés kibontakozás, a nemzeti erők összegyűjtése, az üdvös alkotások megkezdése és biztosítása csak a *Bánffy párt programja alapján képzelhető.*

A 48-as eszmék és elvek gyakorlati megvalósítása csak a Bánffy-párt programjával lehetséges; mivel pedig igaz hazafi a 48-as alapelvek érvényesüléséről, a nemzeti jogfolytonosság érintetlen fentartásáról soha le nem mondhat: kötelessége minden előre látó magyar államférfiúnak a pártok egybeolvadását a 48-as szellemű 67-es Bánffy-párt programjának elfogadásával elősegíteni.

Magyarország népeinek boldogsága a Bánffy-párt programjának a megvalósításától függ. Ebben a programban, — mely állami önállóságunk minden előfeltételét felöleli — semmi sincs, a mit a kiegyezés alkotmányos törvényekkel ne biztosítana a nemzetnek. Az önálló vámterület, a külön jegybank, a magyar vezényleti nyelv, az általános választójog, a paritásos magyar külügyi képviselés: — a Bánffy-párt programjának sarkalatos pontjai: — mind biztosítva vannak a kiegyezésben s ha állami önállóságunknak mind emez előfeltételeit még nem valósítottuk meg, csak azért van, mert a kiegyezésben biztosított jogaink teljes érvényesítését mindeddig komolyan meg se kísértettük.

Igaz, hogy a Bánffy-párt maga, numerikus kisebbsége miatt, nem lehet magva és gerince a kibontakozás végrehajtására hivatott új országos hatvanhetes pártnak, de a Bánffy-párt programja, mely nemzeti tartalommal töltötte meg a kiegyezést, igenis lehet az a központ, amely körül csoportosulhat, kijegecesedhetik az az egyetlen alakulás, mely a megoldást biztosíthatja.

Ennek az új hatvanhetes politikai pártnak a föladata lesz, hogy követelje és megvalósítsa a Bánffy-párt programját alkotmányos uton, a törvényhozási útján. Ha majd ez a párt, mint a törvényhozás többségének exponense, avval a kérelemmel járul a király elé, hogy szentesítse azt a programot, mely állami önállóságunknak a kiegyezésben biztosított előfeltételeit tartalmazza: ez lesz a kiegyezés erőpróbája és akkor dől el csak kétségtelenül, hogy alkotmányos életet élünk-e, vagy

pedig leplezett abszolútizmusban sany-
lódunk.

Mert vagy teljesíti az uralkodó a törvényhozás kivánságát, vagy föl-
szlatja az országgyűlést, hogy megtudja :
helyesli-e a nemzet a volt képviselői
által követett politikát vagy sem? . . .
Ha azonban az új országgyűlés is a
fölszlatott országgyűlés álláspontjára
helyezkedik és előbbi határozataihoz
szigorúan ragaszkodik : akkor az uralko-
dó előtt két út van ; vagy teljesíti
a nemzet akarátát, vagy félre löki az
alkotmányt és abszolút hatalommal
uralkodik.

Ezt kipróbálni, ezt eldönteni föl-
tétlen érdekükbe van még azoknak
is, a kik abban a hitben élnek, hogy
minden ily törekvés hiába való. Így
nyernek erkölcsi alapot és jogosultsá-
got arra, hogy más fegyverekhez nyul-
hassanak. De előbb ki kell meríteniük
az alkotmányos fegyverek egész tárhá-
zát ; s valameddig ezt nem tettük,
azt nem tettük, se azt nem mondhatjuk
hogy Magyarország állami önállósága
alkotmányos uton el nem érhető, se
pedig a hatvanhetes alapot el nem
hagyhatjuk, mert az uralkodó semmi
okot nem adott reá, hogy a vele kötött
szerződést egyoldaluan megszegjük.

A kisipar önálló vámterületen.

— március 2.

A nagytőkének megvannak a maga
lapjai s a maga közgazdasági írói, akik évek
óta hirdetik már, hogy a kisipar ideje le-
járt, mert mindenütt kiszorítja a gyáripár.
Kifejtik nagybőleszen, hogy a gyár gyorsab-
ban, jobbat és olcsóbbat készít, a kisiparos
a gyárral versenyezni nem képes, minél-
fogva az nem tehet egyebet, mint hogy
szépen becsukja a műhelyét s beáll mun-
kásnak a gyárba.

Lehetetlen érvelés ez, amelyet a legha-
tározottan kell visszautasítania minden kis-
iparosnak s a haladás barátjának. Akik így
írnak, illetve íratnak, azoknak az a célja,
hogy a közvélemény s az állam figyelmét a
kisipartól elvonják s hogy az intéző körö-
ket megnyerjék ama nézetnek, hogy hiszen
a kisiparosokon segíteni már ugy sem le-
het, legjobb, ha egészen elpusztulnak és
munkásokká válnak. Amiből természetesen
az következik, hogy egyedül a gyáripár az
életképes s ezért támogassa állam és kö-
zönség egyaránt csak a gyáripárt. Ezt az
érvelést most a szokottnál is gyakrabban
halljuk, aminek az a célja, hogy az önálló
vámterületre való országos készülődésben is
hátul, elnyomva maradjon a kisipar. — Jó
lesz tehát ha részen leszünk s teljes erőnk-
ből visszaverjük a töke támadását, amely
most a kegyelemdőfést készül megadni
pangó kisiparunknak.

Kijelentjük mindenk előtt, hogy a
kisiparra nagyobb szüksége van az ország-
nak, mint a gyáriparra. Mert az első füg-
getlen, megbízható polgárokat nevel a ha-
zának, az utóbbi növeli a szervezett prole-
táriátust, amely előbb utóbb is fel fogja
fogatni az országot.

Nálunk legalább huszszor annyi ember
él ma a kisiparból, mint a gyáriparból, jól-
lehet az utóbbi fellendül, az előbbi ha-
nyatlak.

A kisipar szolidabb közgazdasági tő-
nyező, mint a gyáripár, amelyet kartellek,
politikai viszonyok s tőzsdepekulációk mind-
untalan befolyásolnak. A kisipari termékek,
ha sokszor nem is olyan olcsók s tetszető-
sek, mint a gyáriparéi, a legtöbb esetben
szolidabbak és tartósabbak, sőt állítjuk,
hogy például a ruhanemű iparban a gyár a
műhelyt soha legyőzni nem fogja tudni.

Mindezekből az tűnik ki, hogy a kis-
iparra sokkal nagyobb szüksége van az or-
szágnak, mint a gyáriparra, amely a leg-
erősebb verseny formájában nehezedik a
magyar kisiparra s nyíltan hirdeti ; hogy
azt teljesen kiirtani akarja. S a tőkének ezt
a garázdalkodását nálunk behunytt szemmel
nézték a kormányok évtizedeken keresztül.
S míg a gyáripárnak adtak állami szubven-
ciót, vasuti szállítási kedvezményeket, in-
gyen telkeket, adómentességeket, megrende-
léseket s még Isten tudja, miféle kedvez-
ményeket, addig a kisiparosra rengeteg adó-
terhet róttak, nem adtak neki semmiféle
kedvezményt s hagyták tönkre menni.

Jön azonban most az önálló vámterü-
let, amely a magyar ipar feltámadását fogja
jelenteni.

A gyáriparosok már tudatában vannak
a nagy változás jelentőségnek s minden vo-
nalon megindították a mozgalmat a saját
érdekükben, amely nem lehet más, mint az
hogy az önálló vámterület bekövetkezésekor
minél nagyobb terük és minél több állami
kedvezményük legyen. Kétségtelen is, hogy
óriási fellendülést fog venni a gyáripár s ez
ellen kifogása senkinek nem lehet. De ami-
kor a gyáriparosok mozgalmukat aként ve-
zetik be, hogy a kisipart teljesen ki akar-
ják szorítani, agyon akarják nyomni, ez el-
len már a legerélyesebben kell tiltakoznia
minden józan magyar embernek.

S követeljük, hogy az önálló vámté-
rületre való előkészülés munkájában az in-
téző körök föltétlenül első sorban a kisipar
támogatásával, a kis embereknek adandó
kedvezményekkel foglalkozzanak. Először
azért, mert a gyáripár, amelynek a mindent
meghódító töke, sőt nagyrészen külföldi
tőke áll rendelkezésére, elég erős arra, hogy
támogatásra ne szoruljon. Másodszor azért,
mert amely kormányzati rendszer még az
önálló vámterületben is magára hagyja, —
pusztulni hagyja a kisipart, az elárulja az
ország legvitálisabb érdekét. Közel 800,000
ember él még ma Magyarországon, dacára
a rossz viszonyoknak, a kisiparból s ezek
alkotják a felét az ország lakossága gerin-
cének, a polgári városi elemnek. Aki a kis-
iparost pusztulni hagyja, az a magyar pol-
gári osztálynak adja meg a kegyelem-
dőfést.

A nagy válság.

— márc. 2.

Minden jel arra vall, mintha a kibon-
takozás ügye megfeneklett volna. Nekünk
mégis erős meggyőződésünk, hogy a válság
nem húzódhatik sokáig. Már az is alkot-
mányellenes és erkölcsöt sértő, ami eddig
történt. A többséget haladéktalanul meg-
kellett volna bízni a kormányalakítással.
Tisza részéről a szabadelvűpárt jövője szem-
pontjából is súlyos taktikai hiba volt, hogy
nem ajánlotta utódjául kormányelnöknek
Andrássy Gyulát. Ha az ellenzéki kormány
megalakult volna, a politikai helyzetet sok-

kal gyorsabban lehetett volna tisztázni s az
ország érdekében annyira kívánatos parla-
menti munkálkodás már folyhatnék. Így is
azonban helyre kell hozni a mulasztást, még
pedig azért, mert most már az ugynevezett
állami szükségletek kielégítése nyomul elő-
térbe s kényszeríti az összes komoly ténye-
zőket, hogy a nagy válság megoldását siet-
tessék.

Tisza Bécsben.

Tisza István kormányelnök tegnap reg-
gel Bécsbe utazott és a király gróf Tisza
Istvánt egy óráig tartó kihallgatáson fo-
gadta.

Tisza délután 5 órakor elutazott Bécs-
ből és este 9 órakor visszaérkezett Buda-
pestre.

A bécsi kihallgatás után Tisza István
a magyar házba ment, ahol az összegyűlt
hirlaptudósítóknak kijelentette :

— Azért hívtam ő felségéhez, hogy
javaslatot tegyek a válság további kezelése
tárgyában. Javaslatom tartalmáról nem kö-
zölhetek semmit. De az bizonyos, hogy leg-
közelebb több politikus pártkülönbség nélkül
meghívatik a királyhoz.

Arra a kérdésre, hogy a kihallgatáson
történt-e valami intézkedés a képviselőházra
vonatkozólag, Tisza kijelentette, hogy :

— Erre nézve nem történt semmi!

Tisza István a kihallgatás után meg-
látogatta gróf Goluchovszki külügyminisztert.

Kilépés a szabadelvű pártból.

Rubinek Gyula az ismert agrárius
szabadelvűpárti képviselő tegnap báró Pod-
maniczky Frigyesnek levelet írt, melyben
arról értesítette a pártelnököt, hogy a sza-
badelvűpártból kilép.

Apponyi a válság okairól.

Apponyi, Bánffy, Kossuth sűrűn írnak
mostanában felette érdekes politikai irány-
cikkeket bécsi és budapesti lapokba. Ezek
a cikkek egyrészt nevezetes nyilatkozatok,
másrészt megvilágítják a kibontakozás mó-
dozatainak megtalálására való törekvés szel-
lemét és alapelveit.

Tegnap Apponyi Albert cikkét közölte
a Budapesti Hírlap, melyben Apponyi a
válság elhúzódásának okait és az ellenzéki
szövetség jellemző vonásait ismertette s
fejtegette a függetlenségi párt vezérpoli-
tikusa.

Érdekes Apponyi kijelentései közt,
hogy az ellenzéki szövetség teljesen el van
készülve arra, hogy minden pillanatban át-
vehesse a kormányt és a nemzet itélete ér-
telmében munkához láthasson.

A cikk első része a szabadelvűpárt
helyzetével foglalkozik a következő so-
rokban.

Minden kísérlet a választáson győztes
ellenzéki szövetségnek mellőzésére és a vá-
lasztáson megbukott szabadelvűpártnak bár-
mely alakban való belevonására a kormány-
alakításba, arculütése volna az alkotmányos-
ságnak és mivel a választásokat maga a
szabadelvűpárt provokálta, egyúttal a legna-
gyobb politikai frivolitás. Az alkotmányos
elvek és a politikai tisztesség követelményei-
ből kifolyólag nem lehet új kormányképes
többséget alkotni a szabadelvűpártból és az
ellenzéki koalíció egyes részeiből (még ha
volna is, amint nincs, a koalíció bármely

tagjánál ilyen hajlandóság), mert ez új többség hátgerincét a nemzet által elítelt párt alkotná; de nem lehet kísérletet tenni egy tisztán szabadelpárti kormányral sem, azzal az utógondolattal, hogy az a kormány majd, ha a szövetkezett ellenzéki többség leszavazza, új választást rendelne el. — Ez visszaélés volna a király feloszlatási jogával, mely nem arra való, hogy a nemzetet ugyanabban a helyzetben ismételt választásokkal agyonzaklassa.

Az ellenzéki szövetség közös céljait az alábbiakban ismerteti Apponyi:

A november 18-án elkövetett merénylet megsemmisítése és megtorolása, a jogfolytonossági restitució in integrum volt szövetségünknek közvetlen célja: ez tehát a koalíciós program első pontja. Ezzel kapcsolatban áll a választási törvény reformja, amelyben a függetlenségi és az újpárt radikális álláspontja egy biztos és nagymérvű tényleges haladás kedvéért kompromisszumra léphet a többi szövetkezett pártok által hangoztatott óvatossági szempontokkal, de ahol az erős kézzel való belenyúlás szükségessége mindnyájunknak közös meggyőződése. De érvényesülni kell a gazdasági önállóságnak és a magyar hadsereg nemzeti követelményeinek is, mert az ellenzéki többség két pártja, a függetlenségi és az új párt, melyek együttvéve száznyleven mandátumot bírnak, ezeket a követelményeket programjuk és politikai akciójuk sarkalatos pontjaiként hirdették.

Világosság.

A villamosvilágítás és a kisvasut.

— márc. 2.

Debrecen város tanácsa, nagyon helyesen, a város fejlődése érdekében villamosvilágítást akar létesíteni. Ezt a nagyfontosságú ügyet a közönség is átérzte és iparkodott minden tőle telhetőt elkövetni, hogy a villany telep létesítése megvalósuljon.

Mikor 20—30 ezer lakosú kis vidéki városkákban évek óta a villamosvilágítás adja a köz és magánvilágítást, szinte megdöbbentő, hogy a 80.000 lakosú Debrecen még mindig a legsötétebb város széles ez országban.

A multkori gázgyár robbanás fényes, azaz inkább nagyon is sötét bizonyítékát adta annak, hogy a villamos telepre feltétlenül szükség van.

A jóakarát nem is hiányzik a város házában székelő urakban. Tegnapelőtt ki is mondták elvben a telep létesítését: akár a helyivasut hozzájárulása nélkül.

Itt van a hiba. A helyivasutnak hozzá kell járulni, a villamos telep felépítéséhez, ha kell áldozatok árán is. Pedig a kis vasut oly szerencsés helyzetben van a várossal szemben, hogy nincs hozzászokva az áldozatokhoz. De a város nem is kíván áldozatot, csupán a jól felfogott érdekeit akarja megóvni, avval az indolens társasággal szemben, mely minden jogot magának akar megkaparítani, de kötelességekről hallani sem akar.

Nagyon helyesen jegyezte meg a keddi értekezleten Dr. Fejér Ferenc, hogy a helyi vasut minden áron csak nagy tartalék alapot akar harácsolni és nagy osztalékot akar fizetni a részvényeseinek, de a közönség érdekeit kutyába se veszi.

Nem esem túlzásba akkor, amikor azt állítom, hogy a legöregebb járdakoptatók is, legfeljebb kétszer hetenkint találkoznak a társaság méltóságteljes léptekben, csigalassúsággal haladó kocsijaival. Mert akkor amikor szüksége van a közönségnek a kisvasutra, világért sem mutatkozik. Nem akarok egyebet felhozni, csupán azt, hogy egyetlen vonatérkezésnél sem látható a prűszkölő gőz masina; hanem mikor az érkező utas a megyeháza elé ér, akkor látja loholni a kisvasutat ki az állomás felé. A társaság, valószínűleg avval érvvel, hogy nem akar versenytárs lenni a bérkocsisoknak, vagy a szállodai táltos kocsiknak. Azt a néhány személyszállító kocsit járattja úgy, ahogy és akkor, amikor, mert az *conditio tie qua non*, szemfényvesztés. A haszon, a nagy osztalék, a tartalék tőke nem a személyszállítás eredménye, hanem a tehérszállításé.

A szerződés 7 §-a szerint a városi tanácsot felügyeleti jog illeti meg. Hol és mikor gyakorolja a tanács? Vagy tán oly makulátlan a helyivasut, hogy fölösleges rá felügyelni? Szerény nézetem szerint, nincs mód rá, mert kilesik, hogy a kocsik olyan időben közlekedjenek, amikor valamelyik városi tanácsos nem találkozhatik velük.

Eső után köpönyeg volna most bírálatába bocsájtkozni a rég megkötött és sajnos 1941 év október 31-ig érvényben levő szerződésnek. De annyit mégis bátor vagyok megjegyezni, hogy nagyon elhibáztak annak egyes pontjai. A 16 §-ban a város elengedi a társaságnak a községi adót. Kétségtelen, hogy itt a várost nemes szándék vezette akkor, amikor lemondott jelentékeny adóról. Nyilván azt hitte, hogy a kis vasut ezt a közönség igényeinek mindenképen való kielégítésével és a város érdekeinek megóvásával fogja viszonzni. De nagyot csalódtunk. A társaság a maga zsebére dolgozik, a közönséget semmit sem tesz, a város érdekeit pedig egyszerűen el nem ismeri. Érdeke csak neki van, még pedig az: minél kevesebb üzem költséggel, minél nagyobb hasznot húzni.

Akkor pedig, amikor a siralmas állapotokon való változásról, a villamosvilágításról van szó, a társaság diktálja a feltételeket a városnak és oly hallatlan követelésekkel mer elő állani, hogy meg sem kezdhetik vele a tárgyalásokat.

Vagy megadják neki, a 25 éves engedély meghosszabbítást, az adómentességet, a villamos áramot önköltségen stb. stb. vagy tovább döcögte a gyalázatos gőzsipládait és vonultatja végig a teherkocsikat a Piacon, a város szegényére. Adj a tőtnak szállást, kiver a házadból!

Két otromba motor kocsival akarja a társaság, a közönség szemét kitörölni. A reklámhoz is kitűnően ért, próbamenetet rendez, odacsődíti a félévrost: nézzétek véreim, így szeretlek benneteket, nagy áldozatok árán megszereztem nektek a modern technika legújabb vívmányát, a motorkocsit. Hát folyvást, folyvást urraim! A próbamenet azonnal megkezdődik! A gépész felül, egyet füttyent, füsttel megtelik szemük-szájuk és a motor elindul. Tehát csak előre, rögtön kezdődik! Szakasz 12, egész 20 fillér. Csak a fordulónál szokott kisiklani.

Nem, nagyrabcsült részvénytársaság! Még nem olyan bamba a debreceni közönség, hogy minden keféet bevesz. A szerződés

első pontjában burkoltan bár, de bennfoglaltatik, hogy a társaság köteles lépést tartani a korrallal és esetleg más hajtó erőt alkalmazni s az ellen a város kifogást nem emel. Most azonban nemcsak, hogy nem emelünk kifogást, de felrúzzuk a helyi vasut társaságát évtizedes tespedéséből és követeljük, hogy respektálja annak a közönségnek az akaratát, melynek verejtékes filléreiből azt a tartalék alapot létesítette. Villamos vasutat akarunk!

B.

Tollhegyen.

Karcolatok.

Rácz Károly a magyar dal mesteri hegedűse, akinél szebben ma az ország egy cigánya se muzsikál, közelébb furcsa történeti sorozatban mutatja be az ugynevezett divatos dallamokat, melyeket pár hónapig minden cipészinás füttyöl s melyek aztán csorba fogu sipládák elkopott hengereiben alusszák az örök álmat.

Sikerült megkaparitanunk a romlott közizlés jellemzésére összeállított nevezetes műsort. A zenetörténeti hangverseny számai lesznek:

1. Sneider Fáni.
2. A krach keringő.
3. A jambó.
4. A dunári.
5. A rózsabimbó és a méh.
6. Zimberi zombori szép asszony.
7. Bob herceg.
8. Az én nevem Kukurica János.
9. Náni, Náni! (Ez a jövő zenéje. Az Arauy patkó-ban éneklé Hegedűs Gyula.)

* * *

Ha sokáig szövögetjük a szebbnél szebb terveket, utoljára Debrecenből még világváros lesz. Villamosvilágítás, földalatti és földjáró villamos kocsik, városi palota, közművelődési palota, második színház, a Hortobágy öntözése, új szobor a ténsasszony helyére, utcasöpítés, utcarendezés, csatornázás, vízvezeték: mindez már készen van — papíron, pedig még el se fogyott a 17 millió!

Csak egy aggodalom gyötri a civis-kebleket.

Aczél Géza ugyanis kijelentette, hogy ha sikerül neki megcsinálnia a csatornázást és vízvezetékét, akkor elégedetlen nyugalomba vonul.

Már most attól tartanak a gyanakodók, hogy — Aczél Géza soha se vonul nyugalomba...

* * *

Mostanában sokat emlegetik az újságok, hogy legközelebb több vasuti főtisztviselőt nyugalomba küldenek.

A nyugalom nagyon tág fogalom. Mindenki másképp értelmezi a saját tetszése szerint.

Kiküldöttük tehát megfigyelő és szimatoló munkatársunkat, hogy tudja meg: ki hogyan képzei a nyugalmat? s kinek mit jelent ez a szó: nyugalom?

Ime egy pár felelet.

A főkapitány nagy zavargásokra áhítozik, mert akkor ő — katonaságot kér és nyugodt.

Szöllősi Rudi — megházasodik.

Jabloneczay Kálmán — beszünteti a dohánycsomózó lányok alkalmazását.

Berger Jenő — felmegy Budapestre színészképviselőnek és légvárakat épít.

Thaly Kálmán — új választásokra gondol és szabadelpárti ellenjelöltre.

A főispán — másfél órát tölt a képképzésen.

Márton Imre — ha eldőlhetné, hogy: a kaesámon tuladtam, lári-fári lári!

Csiky Lajos — Amerikába indul misióba.

Egy idegbajos ur, a ki álmatlanságban szenved — beül a színházba s megvárja a legközelebbi jó előadást!

NAPI HIREK.

— **A nagy kölcsön a közgyűlés előtt.** A multkoriban részletesen foglalkoztunk a 17 milliós városi nagy kölcsön hovatartásával és jeleztük, hogy legelső sorban a fennálló adósságok kerülnek konvertálás alá. Azóta már változtak az összegek, mert a város törlesztett adósságaiból. A márciusi közgyűlés elé, mely előreláthatólag csak a hó vége felé lesz, a kiigazított összegek kerülnek. Rontsik Lajos főszámvévő 11 millió 300 ezer korona felvételét javasolja. Ha a közgyűlés ezt megszavazza, akkor a kötvények jóváhagyás végett felmennek a miniszterhez.

— **Rákóczi hamvainak hazaszállítása.** II. Rákóczi Ferenc és a kuruc vezérek hamvainak hazaszállítása dolgában a kormányelnök értekezletet hívott össze a kormányelnökség palotájába. A tanácskozáson résztvett: Justh Gyula a képviselőház elnöke, Berzeviczy Albert, Csáky Albin gróf, a főrendiház elnöke, Eötvös Lóránd báró akadémiai elnök, Thaly Kálmán, Rákosi Jenő, Teleki Géza gróf, Szádeczky Lajos egyetemi tanár. A hazaszállítás idejét még nem állapították meg, de ősznél későbbben nem lesz. Szádeczky tanár bejelentette, hogy Mikes Kelemen és Csáky István gróf hamvait nem lehet hazaszállítani, mert mind a kettőt egy közös sirba temették el sokadmagukkal. A hazaszállítás dolgában Törökországgal és Franciaországgal már létrejött a megállapodás, csakis az orosz nagykövetséggel folynak még a tárgyalások.

— **A debreceni állami tisztviselők közgyűlése.** Az állami tisztviselők országos egyesületének debreceni és hajdumegyei köre f. évi elhalasztott közgyűlését március hó 4-én, szombaton délután 5 órakor tartja a városháza nagy tanácstermében. — Az elnökség, midőn a gyűlésre az egyesületi tagokat meghívja, ezután is kéri a tagokat, hogy a napirendre kitűzött fontos tárgyakra való tekintettel mennél nagyobb számban szíveskedjenek megjelenni.

— **Motorkocsik.** A helyi vasút társaság tegnap reggel mutatta be legújabb dícsőségét a városi hatóságnak és a sajtó képviselőinek. Egyelőre és valószínűleg utoljára két motort készített a társaság, melyeket végig futtatott a Piac—Péterfai pályán. Hát jobbnak jobb, mint a gőzmasina, de mégse villamos. Pedig az kell Debrecennek és azzal együtt a helyi közlekedés egészen új rendszere, az igényeket kielégítő hálózat, városias forgalom sok kocsival, legalább öt

percenként való indulás, kettős sín párral, szóval mindennel, ami most nincs és ki tudja mikor lesz.

— **A spanyol király Pozsonyban.** Alfonzo spanyol király június közepén állítólag Pozsonyba jön, hogy viszonzza nagybátyjának, Frigyes kir. hercegnek és családjának legutóbbi madridi látogatását. Lehet, hogy ennek az utazásnak alkalmából fog végbemenni a fiatal spanyol királynak eljegyzése Gabriella kir. hercegnővel, aki különben unokahuga is Alfonzónak. Az eljegyzés valószínűleg a királyi herceg pozsonyi palotájában lesz, mert a fiatal hercegnő két idősebb nőtestvérének eljegyzését is itt tartották meg.

— **A hajdumegyei Omke adományai.** Az Omke debreceni főkegyesülete abba a kellemes helyzetbe jutott, hogy 300 koronát jótékony célra eladományozhas-on. Napjainkban a nemes gondolkodásnak és kegyeletes érzésnek valóban ritka példáját világítja meg az a szándék, mely ez adomány eredetére fényt vet. Elismerő jutalmazásként adta eredetileg ezt az összeget az Omke egy munkás és buzgó szakembernek, ki megtisztelve érezte magát az elismerés által s e megtiszteltetésnek ezúttal csak erkölcsi értékét kívánta megtartani, az anyagi ellenértékét pedig jótékony szpirányu célokra ajánlotta fel. És pedig a 100 koronát a vidéki hírlapírók orsz. szövetsége által kezelt betegsegélyző alapra annak a szíves és önzetlen támogatásnak meghálálásul, amelylyel a vidéki sajtó az Omke céljait oly lelkesen támogatta. A fennmaradó 200 koronát a kereskedelmi tanonciskola számára adományozta és pedig kegyeletes érzéssel édes atya iránt az ő nevére szóló alapítványként, aki hasonló szép gondolkodásu kereskedő volt s életében e tanonciskola fentartásának gondjaival oly szívesen foglalkozott. Az alapítványból az iskola egy-egy végző jó fia nyer valláskülönbség nélkül jutalmazást. Az Omke elnöksége a jótékony adományokat ily értelemben közvetítte.

— **Elbocsátás a honvédség kötelékéből.** A honvédelmi miniszter, Erber Ernő magyar királyi debreceni 3-ik honvéd gyalogezred kötelékébe tartozó, tartalékos hadnagyot, a szolgálati kötelezettség teljesítése után, saját kérelmére, a honvédség kötelékéből elbocsátotta.

— **A márciusi közgyűlés napja** még nincs pontosan megállapítva, de előre láthatólag a hó vége felé lesz. Ezen a közgyűlésen egy közigazgatási bizottsági tagot választanak, Szabó Kálmán országos képviselő helyére, aki kimaradt a virilesek közül. Továbbá megejtik a névszerinti szavazást a Hatvan utcai Csokonai ház megvétele tárgyában és a látóképi 19 holdnyi föld eladása ügyében.

— **Halálra ítélt cigányok.** A nagyváradi törvényszék két napig tartó tárgyalás után Rostás János és Lakatos Máté cigányokat kötélt általi halálra ítélte, mert a mult év augusztus havában Labanc János kocsist Nagyváradon meggyilkolták és néhány forintját elrabolták. Két másik cigányt akik a rablógylkosságnál segédkeztek 10—10 évi fegyházat kaptak.

— **Jogász táncestély.** A jogásztáncestélyre a meghívók már szétküldtek, ha még valaki meghívóra igényt tart, forduljon a rendezőség bármely tagjához. Az estély meghívóját itt közöljük. Meghívó 1905. március 6-án, az Arany-Bika-szálló dísztermében a Joghalgatók Köre javára rendezendő zártkörű *Jogász táncestélyre* melyre t. címet és becses családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Kezdeté 8 órakor. Páholy-jegy

10 korona. Személyjegy 3 korona, Személyjegyek előre válthatók: Borsos Kata, Békés Lajos és Riesz Lipót üzletében. Páholyt előjegyezhetni Zádor Lajos női divattermében. Felülfizetések, tekintettel a jótékony célra, köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. — Rendezőség: Balassa Győző, Balogh István, Balog István, Bartók Ferenc, Bartók Géza, Békés Kálmán, Bónis Ferenc, Bónis György, Cseley Andor, Darvas György, Debreceni Sándor, Ethey László, Ericz Ernő, Frankó János, Gaál Lajos, Gajzágó László, Göbel Gároly, Harsányi Géza, Hoódy Béla, Igyártó Zoltán, Kádár István, H. Kiss Pál, Kovács Béla, Kovács Jenő, Kubinyi Andor, Madarassy László, Majerszky Jenő, Márton Dezső, Mező Sándor, Mészöly Miklós, Moldován Viktor, Oláh Barna, Oláh Béla Sámly László, Sárváry Zoltán, Siegmeth Lajos, Soóky Jenő, Szamuely János Szathmáry Ferenc, Szávay Zoltán, Széll Ákos, Szilágyi Jenő, Szunyogh Sándor, Szücs István, Schenk István, Schönpflug László, Góth Emil, Góth László, Ujj Sándor, Unger József, Wolff Károly, Wolafka Nándor.

— **A Kossuth dalkör** t. működő tagjait értesítjük hogy legközelebbi dalóránk pénteken március hó 3-án lesz. Az elnökség.

— **Gyilkos férj.** Budapestről táviratozzák lapunknak, hogy tegnap délután Engel Zsigmond elzüllött kereskedő agyonlőtte a feleségét, aki rögtön szörnyet halt. Engel Zsigmondnak virágzó fűszerkereskedése volt Csongrádon, de a kártya, ital meg a rossz üzleti spekulációk tönkretették. Mindig mélyebbre és mélyebbre sülyedt, végre teljesen elzüllött. Neje Engel Róza, látva férje megrögzött gonoszságát, elhagyta őt és felköltözött Budapestre, ahol rokonai támogatásával az Erzsébet köruton tejesarnokot rendezett be magának. Tegnap délután váratlanul betoppant üzletébe a férje, feldúlt ábrázattal, szikrákat vető szemekkel. Se szó, se beszéd, revolvert rántott és négy lövést tett asszonyára, aki holtan bukott a padozatra. A lövés zajára besiető emberek a gyilkos férjet lefoglák és egy rendőr bekísérte a főkapitányságra, — ahol letartóztatták.

— **A Szamos jege.** Szatmárról írják. A Szamos jege tegnap megindult. A 60 cm. széles nagy jégpáncél hatalmas zugással halad felfelé s miután az erdélyi hegyek közül a jég rendszeren 8—10 mulva szokott ideérni a midőn már itt nincs jég, előreláthatólag nem lesz torlódás.

— **A Svetits-intézet házi estélye.** A debreceni Svetits-intézet önképző és segítő köre e hó 5-én és 6-án farsangi vigestélyt rendez, az intézet nagytermében, melyen a növendékek előadják katona zenekar kísérettel Herodekkernek Magyar dalát. 2. A beteg Pimpi-baba gyógyulása című 1 felvonásos mesét. 3. Simon, Tanyai hangversenyét. A műsorban fel van véve: A törpék és gnomok országában című karének, Csanak Mariska hegedűjátéka. Az alföldi, tiszamelléki leány kőrő című népeletkép, végül Sztrájk a felsőbb leány iskolában és Jönnek a huszárok című zenefelület. Szóval a Svetits intézetben vigau vannak!

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Kovács Zoltán r. kath. 21 napos, Csonka János ev. ref. 2

hónapos, Nyiri János ev. ref. 85 éves, Salmeckzi Vencel r. kath. 78 éves, Somogyi Lidia ev. ref. 62 éves, Vágó Pál r. kath. 32 éves, Markovics Anna r. kath. 16 éves, Péntek Lajosné ev. ref. 60 éves, öz. Nemes Istvánné 72 éves, öz. Hirsek Lázárné izr. 85 éves, Barna Erzsébet róm. kath. 2 hónapos.

— **Királyok szakácsai.** Az uralkodóknak diplomatikusabban kell viselkedniük szakácsaikkal, mint miniszterekkel szemben — mondá egyszer III. Sándor cár. S bizony kétségtelen, hogy a szakács fontos szerepet játszik az uralkodó életében. Egy külföldi lap érdekes cikket közöl Európa jelenlegi uralkodóinak a szakácsairól. A portugál király angol főszakácsa 16.000 koronát kap évenként. A mikor Károly román király sok évvel ezelőtt Angliába utazott, ott annyira ízlet neki az angol roast-beef, hogy azóta londoni szakácsot tart. Fontos szerepe van a szultán szakácsának, mert az igazhivők íjedelmé örökösön mérgezésről retteg; jelenlegi szakácsa hét év óta van szolgálatában s megbízható, hűséges férfi. A cár szakácsa 40.000 koronát kap évenként s nagy művész szakmájában. A cár ugyanis szereti a legválasztékosabb francia konyhát s a nagy udvari ebédek menüjét maga állapítja meg.

— **Póttartalékosok bevonulása.** A Debrecenben állomásozó 39. gyalogezred kötelékébe beosztott és a múlt évben besorozott póttartalékosok e hó 27-én vonulnak be a Pavillon laktanyába 8 heti katonai kiképzésre.

— **Iparváltások és megszüntetések.** Debrecenben a múlt hó 20-ika óta ipart váltottak: Györfi Károly női szabó, Gulyás Jóna cipész, Miklós Dezsőné és Markbreit Ignác bőrdíszítő, Buchbinder Hirsch cipész, Kerékgyártó Lajos eszmadia. Ugyanazon idő alatt iparukat megszüntették: Klein Jónás bőrdíszítő, Kéki Imre kőműves, ifj. Püspöki Sándor eszmadia, öz. Pécsy Istvánné gubás, id. Katona Péter fazekas.

— **A cár fia.** A cár fia bölcsös, apró kisded még, de már a nevében egy intézkednek, ahogy az a cár fiához illik. A cár fiához pedig az illik, hogy szivtelen legyen. Már akkor, mikor még eszmélni nem tud. Ezt bizonyítja a következő eset: Egy szegény embernek két katonaköteles fia megszőkött. Ez nem ujság az oroszoknál. Százával szőknek meg katonáik, hogy ne vigyék őket nyomorba, szenvedésbe és a körülből biztos halálba, a japánok ellen. Megszőkött hát a két fiu is és ezért szegény apjukat itélték el hatszáz rubel pénzbüntetésre. Nagy bajában megható ötlete támadt. Kérvényt intézett a trónörökshöz és attól a büntetés elengedését kérte. A trónörökös, gondolta, még fiatal, még ártatlan, bizonyára meghatja a szegény paraszt kérése és ha olyan kicsi, hogy nem tud olvasni, hát akkor is majd segít a cár, meg a cárné, akik annyit imádkoztak a trónörökös megszületéséért és akiért a legnagyobb áldozatra is hajlandók. A szegény ember csak várta, várta a feleletet. Végre megjött és ezt mondta: A trónörökös még nagyon fiatal, a trónörökös még nem tud olvasni és ennél fogva a szegény ember kérését nem lehet teljesíteni. A cár fiához nem illik az irgalom.

— **Mennyi pénz van a világon?** Statisztikusok és ráérő emberek kiszámították, hogy az egész világon 33 milliárd értékű készpénz van forgalomban és pedig 16 milliárd aranyban és 17 milliárd ezüstben. A természet örök törvénye, hogy a világon semmi sem tart örökké és számológépek kimutatták, hogy az arany- és ezüstkészlethöz évenként 20 millió korona értékű kopik el. Az ércpénz mellett tudvalevőleg az egész világon papírpénzek és bankjegyek is vannak forgalomban mintegy 16 milliárd korona értékben s az az összeg, amelylyel az összes államok a papírpénzeket nemesebben fődözik, mindössze 10 milliárd koronát tesz ki. Tehát az egész világon 6 milliárd korona értékű papírpénz kering fődöztenül. Ha tehát a nemesebb ércpénz értékéhez hozzávesszük a forgalomban lévő

fődözött és fődözetlen papírpénz értékét is, megálaphatjuk, hogy az egész világ készpénzkészlete kerek 50 milliárd koronát tesz ki.

— **Szerencsétlen esés.** Drágán fizette meg mulatozását Dusek József eszmadia, aki tegnap délután valamelyik külvárosi korezmában annyira leitta magát, hogy alig birt hazatámoyni. Az erősen ittas ember amint Garai utca 10. szám alatti lakásába be akart menni a küszöbön megbotlott és oly szerencsétlenül esett el, hogy jobb lába térdben eltört. A súlyosan sérült embert be szállították a közkórházba.

— **Betyárvilág Hajdubagason.** Nem mindennapi eset történt a napokban a közeli Hajdubagason, mely valósággal a régi betyárvilágra emlékeztet. Goldstein Menyhért Hajdubagosi lakos, a Hajdubagoshoz tartozó Miskolczy-féle tanya bérlője családjával hétfőn este éppen a vacsoránál ült, mikor egyszerre felpattant az ajtó és öt asszonyruhába öltözött álarcos rabló rontott a szobába, kik a megijedt házigazdától pénzt követelték. Az vonakodott átadni, mire a rablók forgópisztolyokat és késeket vettek elő és azzal kényszerítették a pénzt kiadására. A halálra rémült ember szóltanul adta át nekik a nála levő 360 koronáját, miután a rablók eltávoztak Goldstein a támadás után rögtön átment Derecskére és feljelentette az esetet a esendőrségnek, mely a nyomozást a rablók után még az éjszaka folyamán megkezdte.

— **Verekedő kofák.** Nagy ribilliót csináltak tegnap délután a Homok-utcán Tülkés Mátyásné és Csáki Ferencné kofa-asszonyok. A két érdemes piaci hölgy tojást vásárolni járt a Homokkertben, honnan mindegyikük egy-egy kosár tojással indult hazafelé. Utjuk közben a jó vásár örömeire betértek egy közbeeső korezmába, hol a kabai asszony módjára többet szedtek be a jóból mint kellett volna. Kótyagos fejjel aztán az utcán összekülömböztek valami felett és a szóvita hevében nekiestek egymásnak. Valóságos háborút rendeztek és tojásokat vagdosztak egymás fejéhez. Az utca népe egy ideig élvezettel szemlélte a csatázó kofákat, mikor azonban a vereskedés veszedelmesebbé kezdett válni, közbelépett és szétválasztotta őket, kik kiürült kosarakkal bár, de tojásos ábrázattal távoztak a cselekvés színteréről.

— **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti-festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirkakertben

— **X Jó forgalmu trafik** üzlet vagy helyiség kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.
Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene

A haragos ügynök és a vig ügynök.

— március 2.

Budapesten tegnap mulatságos jelenetekben bővelkedő rágalmazási és becsület-sértési pert tárgyalta Nágel büntető bíró.

Horváth Jenő könyvügynök, a ki legutóbb 48-as képviselőjelölt volt a Józsefvárosban, azt a vádat emelte Lefkovics Mór pálinkaügynök ellen, hogy ez őt a Józsefvárosi körben tartott értekezleten megrágalmazta.

Lefkovics a rágalmazást és sértést interpelláció alakjában követte el, amidőn azt kérdezte Császár Jenő elnöktől: van-e tudomása arról, hogy Horváth Jenő, aki ezelőtt életbiztosítási ügynök volt, nagyon gyorsan és gyanus körülmények közt hagyta el a New-York intézetet? van-e továbbá tudomása arról, hogy Horváthot felpofozták? és hogy leányt is szöktetett, amiért panaszt emeltek ellene?

Lefkovics pálinkaügynök, a vádlott, egyike a legismertebb fővárosi alakoknak, a ki különben a legutóbbi választáson szintén képviselőjelölt volt, még pedig mint feltűnő zsidó képű, de jó modoru emberhez illik — néppárti programmal.

Tegnap a tárgyalás megkezdése után a bíró először a vádlottat hallgatta ki.

Lefkovics az általános kérdésekre elmondta, hogy pálinkaügynök nagyban, fogyasztó is, de csak kicsinyben (Zajos derűtség), zsidó vallású, volt néppárti képviselőjelölt, büntetve még az iskolában sem volt.

A bíró: Nyilatkozzék a vádra.

Lefkovics: Én Horváth urat most látom először, sohasem foglalkoztam vele. — Egyszer értekezlet volt a Józsefvárosi Körben, ez azonban nem szabadelvű, mert hiszen én sem voltam soha kormánypárti, hanem néppártinak születtem (Zajos derűtség.)

— És mit mondott Horváthról a körben?

— Nem interpelláltam. Kérdezték, hogy ismerem e Horváthot, mert hiszen én is ügynök vagyok. (Derűtség.) Én rosszat nem mondtam róla. Ezt annál kevésbé tehettem volna, mert hiszen mindketten az egyesült ellenzékhez tartozunk és egymást támogatni kötelességünk. (Elénk derűtség.) Én támogattam volna is őt, becsületszavamra!

— Nem mondott semmit?

— No, azt mondtam, hogy hirtelen elment a New-Yorktól. De ez nem sértés, mert én is elmentem hirtelen háromszor. (Zajos derűtség.)

— Hát még mit mondott?

— Szóba került, hogy szerencsétlenné tett egy nőt. Ez sértés? Hiszen én is szerencsétlenné tettem a feleségemet mikor elvettem. (Hosszantartó derűtség.)

A bíró: Más is van a panaszban.

— Hogy pofonverték Pécsert? Erre a pofonra igazán nem is emlékszem már. Hiszen kérem nem én kaptam. (Viharos derűtség.) Kijelentem, hogy eszemágában se volt Horváth képviselőjelölt és ügynöktársamat megsérteni, sőt ígérem, hogy öt év múlva én is rászavazok.

Ezután Vosits Károly fővárosi tanácsos, Simonovics Béla, Császár Jenő, dr. Graner Vilmos és más tanuk kihallgatása következett, akik az interpellációról nyilatkoztak, melyért Horváth megharagudott a vidám Lefkovicsra.

Stanovics Ákos fővárosi tanár azt vallotta, hogy nem hallotta jól Lefkovics interpellációját, mert minden egyes mondatát után zajosan tapsolták és éljenezték a körben. (Nagy derűtség.)

Lefkovics egyébaránt a tárgyalás folyamán ki akart egyezni Horváthtal 50 per-centre. De mert a panaszos fentartotta a vádat, Lefkovics ügyvédje kérte a valóság bizonyíthatóságát. Ez ellen Horváth ügyvédje tiltakozott, de a bíró mégis elrendelte a valóság bizonyítását és a tárgyalást március 14-re halasztotta.

S Z I N H Á Z.

Műsor.

Márc. 2. esütörtök Gerolsteini nagyhercegnő Daljáték.

Márc. 3. péntek János vitéz Daljáték.

Márc. 4. szombat Cigánybáró Daljáték.

Márc. 5. vasárnap d. u. Tolone Népszimű.

Este Aranypatkó Bohózat.

* **Temesvár és a magyar színészet.** Kinek a hon mindig ajkain van, ninesen annak soha a szívében! — zengi a költő.

S ez igazán ráillik a mi nemzeti szájhősködésünkre minden téren. Jelszavakban nemzetiek vagyunk a végletekig. De a mikor eselekedni, áldozni kell valamit a nemzeti ügyért, akkor tolja egymást előre a sok cigánykodó: no sölj má te is bibas!

Ime mily fagyasztó közömbösséggel fogadja az ország a temesvári magyar színészet válságát épen a mostani talpig magyar időkben, mikor a fülünk bubjáig nemzeti színűek vagyunk!

Temesvár lakossága háromnegyed részben német ajku. De a temesvári németek jó magyar érzelműek; tehát önként lemondtak a német színészetről, kiküszöbölték a német szót a színházból és állandósították a magyar színészetet. Nem kértek segítséget sem az országtól, sem egyesektől, a maguk erejéből évi harmincezer korona készpénz támogatással tartották fenn a magyar színészetet mind a mai napig. Csak egy kis jóakaratot kértek az ország szívéből, a magyar fővárostól, annyit, hogy a temesvári szintársulat nyáron a budai szinkörben játszassék. Ezt eddig a főváros kegyesen meg is engedte. De most a Népszínház atalakítja és a kapcsi, nyereszkedő főváros, hogy a Népszínház tagjai ne kapják a fizetést hiába, egyszerűen kiszorította a temesvári magyar társulatot nyári hajlékából és most úgy áll a dolog, hogy a temesvári magyar színészet válságba jutott, mert a nyáron nincs hol játszania. És e kérdés fölött napirendre tér a főváros és az ország közvéleménye. Ezzel a valóban nemzeti ügygel a mostani örülten nemzeti színű napokban senki se törődik. A sajtó ügyet se vet rá. A főváros hatósága azt mondja: mi köze hozzá? S a jó temesvári németajku magyar polgárok csak bámulnak és álmélkodnak... Kinek a hon mindig ajkain van...

TAVIRATOK.

Az orosz forrongás.

Rostow, márc. 1. A városban nagy a nyugtalanság, mert a munkások közt proklamációkat osztogatnak és ebben rablásra hívják fel őket.

Japán-orosz háboru.

Landon, márc. 1. A japánok tegnap fontos győzelmet arattak Rennenkampf tábornok felett, a mely különösen az általa elért harcászati előnyét fogva fontos. Az ütközet a hegyes vidéken Jentajtól 30—40 mértföldnyire keletre folyt le. Kuroki tábornok gyalogsága kitűnt és a hegyes vidéken folytatott küzdelemben bebizonyította felsőbbségét az orosz lovasság felett. Majd erős vonalakat szállott meg, délnyugat és északkelet felé haladt előre, fenyegette az orosz bal szárnyat és a Taiesihotól keletre foglalt állást. Rennenkampf tábornok másfél hadosztály lovasságot, egy hadosztály gyalogságot és egy lövészesapatot vezényelt. A főütközet Csin esen csengtől északkeletre volt, hol az oroszok keményen védelmezték elsáncolt állásaikat.

Gapon megfenyegeti a cárt.

Páris, márc. 1. A Humanité mai számában Gapon, a pétervári forradalom vezére nyílt levelet intéz a cárhoz, amelyben tudomására adja, hogyha nem enged, dinamit-

merényleteket követnek el ellene és terroristikus rendszabályokat fognak alkalmazni.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, március 1.

Buza kínálat élénk, vételkedv javult. Nyugodt irányzat mellett 25,000 métermázsa került forgalomba, kezdetben 10, később 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonaneműek körül tengeri szilárd, a többi tartott. Idő: szép.

Buza áprilisra	19.86—88.
„ májusra	19.60—62.
„ októberre	17.40—42.
Rozs áprilisra	15.62—64.
„ októberre	13.88—42.
Zab áprilisra	14.32—34.
„ októberre	12.18—22.
Tengeri májusra	15.25—22.
„ júliusra	15.04—06.
Repce májusra	23.20—40.

Törvénykezés.

§ **Vásári tolvajbando.** Veszedelmes tolvajbando állott tegnap a debreceni törvényszék előtt, melynek tagjai vásárról vásárra járva állandóan kisebb-nagyobb lopásokat követett el. A múlt év október hó 9-én tartott debreceni országos vásáron a banda Halmágyi Sámuel, Darvas Albert, Veres Lajos és Gelbmann Herman itteni kereskedők vásári sátraiból 13 női kabátot, míg más sátrakból 7 pár eszimat, 4 kalapot, 3 sapkát, kendőket és egyéb különféle árukat lopkodott össze. A tegnapi tárgyaláson a tolvajbando tagjait, és pedig: Pundzsák Ferencé napkori lakost 10 rendbeli lopás öüntettéért 2 évi és négy havi börtönre. Major Józsefné kállósemjéni lakost 10 rendbeli lopás büntettéért 2 évi börtönre, Major József kállósemjéni lakost 8 rendbeli lopásért 8 havi börtönre, Pundzsák Ferencé napkori lakost 8 rendbeli lopásban való bűnszegedségért 6 havi börtönre, Pundzsák Veronát 17 rendbeli lopás vétségeért 1 havi és Pundzsák Józsefet 1 rendbeli lopás vétségeért 14 napi fogházra ítélte a törvényszék. Az ítéletben a vádlottak megnyugodtak.

Donogán
és Somossy

Debrecen, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye.
Vászon, szőnyeg.
Férfi- és női fehérnemű.
Női divatárak.

Határozott árak.

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki a nyavalyatörés, göres, és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen bérmentve kapható a hatyu szabad gyógyszerárban.

A Richter-féle

Linalment. Caps. Comp.

Hergony-Pain-Exposer

egy régi kipróbált házióser, amely már több mint 38 év óta megkínáló hatású és alkalmas a különböző betegségek kezelésére, például a fejfájásra, a migrénre, a szédülésre, a hátfájásra, a fogfájásra, a székrekedésre, a gyomorfájásra, a hasfájásra, a menstruációs fájdalmakra, a gyermekágyi fájdalmakra, a szülés utáni fájdalmakra, a székrekedésre, a gyomorfájásra, a hasfájásra, a menstruációs fájdalmakra, a gyermekágyi fájdalmakra, a szülés utáni fájdalmakra.

Intés. Silányabb utánsatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és osskis eredeti üvegeket dobozokban a „Hergony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
edény és kő. udvari szállók.
Budapest.

HIRDETESEK

jutányos árban

felvétetnek

a Szabadság
kiadóhivatalában.

Telefon 275:

(Neustein-féle ERZSÉBET labdacsalok)

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők: mentek minden ártalmas anyagoktól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyengéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a

szükszerűség

legtöbb betegségek forrása ellen. Cukrozott külsejük végett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill., egy tekercs mely 8 dobozt tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor

2-45 kor, előleges beküldése mellett egy tekercs bérmentve küldetlik.

Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan

Óvás! Neustein Fülöp hashajtó labdacsalot. Va lódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és Neustein Fülöp gyógyszerész” aláírással van ellátva

a kereskedelmi törvényszéki védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FULOP

„Szent Lipóthoz” címzett gyógyszerész, Bécs, Plankeng. 6, Kapható: Debrecen: Balázs Ö. Füleki P. Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnek, Tóth B. gyógyszerész uraknál.

HÖLGYEK

olyan szert keresnek, melyet az arcon a legjobb szem sem képes észrevenni s a mellett az arcbőrre hámulatos hatása.

üde, viruló arciszint

kölesönöz,

a bőrt finomítja, puhítja.

Bálba, hangversenyre, színházba, operába járó hölgyek egyikének sem szabadna elmulasztania arcát, kezeit, nyakát,

Doctor LEJOSSE

(Lözsosz) párizsi orvos által feltalált

RAVISSANTE

szépitővel bedörzsölni. Egyedüli különlegeség izzadás ellen, megóvja az arcot a levegő minden káros behatása ellen

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól.

Török Iósef gyógytárában csak a valódi Doctor LEJOSSE-féle RAVISSANTE toilette különlegességeket. RAVISSANTE szépitő, Poudre RAVISSANTE, CRÈME RAVISSANTE és SAVON RAVISSANTE.

Elegáns hölgyek, művésznők kedvenceit.

Debreczenben valódi minőségben kaphatók Dr. ROTHSCHNEK V. EMIL ur gyógytárában.

Árak: RAVISSANTE szépitő, eredeti üveg 3 korona. Keftős üveg 5 korona. 3 árnyalatban: Hófehér-, rózsas- és testszíni.

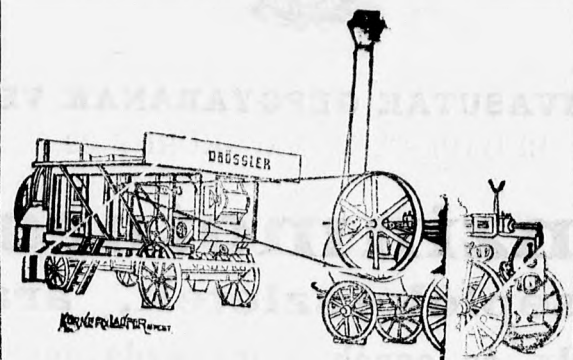
POUDRE RAVISSANTE, 3 árnyalatban, eredeti doboz 2 korona, kisebb 1 korona.

CRÈME RAVISSANTE, elegáns porcellán tégely 2 korona, kisebb 1 korona.

SAVON RAVISSANTE, legfinomabb, legkedveltebb toilette szappan 1 korona.

Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár Budapest VI. Váci körút 59

Magánjárókat, gőzmozdonyokat, gőzcséplőket, gőzekekészleteket, járványos és kézi cséplőket, vetőgépeket, benzín- és nyersolajmotorokat, malomberendezéseket és mindenféle egyéb gazdasági gépeket szállít szolid kivitelben, kedvező fizetési feltételek mellett. Arajánlattal és költségvetéssel kívántra díjmentesen szolgálók **Képviselők kerestetnek.**

Ranunkel H. es Fia
 posztó nagykereskedő
 cég Piac utca 19. szám alatt, a t. közönség igényeit kielégítendő, külön osztályt vezetett be kizárólag
férfi divat szövetek
kicsinybeni eladására.
 A tavaszi legújabb divatu bel- és külföldi szövetek, u. m. szines és sima kangarnok, cheviottok, fekete és kék Chochmenek, fényposztók, valamint egyenruházati posztók és Trikok, mindentéln szín és minőségben meglepő dus választékban már most megérkeztek és eredeti gyári árban Kicsinyben is kaphatók.

óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyulkásodás ellen gyors és biztos hatásuak **Egger mellpasztillái** az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek, Doboza 1 korona és 2 korona. Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár: **„NADOR” GYÓGYSZERTÁR** BUDAPEST. VI., Váci-körút 17.

Eljen!

„Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható, Debreczenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szile Ferenc, Tóth Béla gyógyszerészárában.

A virágkedvelő közönség figyelmébe.

Van szerencsén a. n. é. virágkedvelő közönség becses tudomására hozni hogy virág üzletemben egy új virágkötőt szerződtettem, ki bel és külföldi nagyvárosok elsőrangú virág termében volt alkalmazva. Legmodernebb koszorukat, virágcsokrokat oly művészettel és gyorsan állit elő, hogy virág termemben bármilyen nagy és finom megrendelést felvállalhatok. Főtörekvésen odairányul, hogy nem kimélve semmi áldozatot, üzletemet a legelső fővárosi virágüzletek színvonalára emeljen és nagyrebecsült vevőimnek alkalmat nyujtsak arra, hogy finoman készült csokrokat kaphasson.

Paczelt János.
 műkertész.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és a csomagolására kiváló gond fordittatik, legszolidabb és legolesőbb árak mellett.

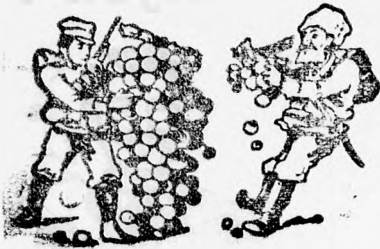

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGÉNél
BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRUT 32.

Benzinmotorok, gőzeséplőkészletek, arató- gépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben, legjobb kivitelben kaphatók.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Saját magát
károsítja aki
szőlőoltvány-
szükségletét
nem fedezi

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telepnél.

Tulajdonos Caspari Frigyes Medgyes Nagy-Küküllőmegye
A telep oltványait az elmúlt száraz nyáron
naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözték,
miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. — Képes
árjegyzék ingyen és bérmentve

A legjobb arcz-
szépitő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehérit és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.
Epe-szappan.

Kitűnő toilett szappa-
nok a kenőcs használá-
sához

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arczpor
három színben, fehér, rózsaszín és erém
1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth
Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész
uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerértárban
Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerértárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

Meghívás

A Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank r. t.

XXXVIII-ik Rendes Közgyűlését

1905 március hó 12-én d. e. 9 órakor saját helyiségében (Iparbank-udvar) tartja meg, melyre a részvényesek tisztelettel meghívottnak azon figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 22 § szerint részvényeiket vagy intézetünk pénztáránál, vagy a következő debreceni intézeteknél u. m. Alföldi takarékpénztár, Debreceni első Takarékpénztár Közgazdasági Bank, Takarékszövetkezet és Hitelintézet 5 nappal a közgyűlés előtt le kell tenniük.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése és számadása az 1904 üzletévről és indítványa az évi nyereség felosztása
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg megállapítása és a nyereség iránti határozat.
4. A felmentvény iránti intézkedés.
5. Az alaptőke felemelése 1000 drb. új részvény kibocsátása által.
6. Az alaptőke további felemelése a tartalékból és részvények névértékének megfelelő felemelése
7. Az alapszabályok módosítása.
8. Két sorrend szerint kilépő igazgatósági tag és egy felügyelő bizottsági rendes tag helyének választás utján való betöltése.

Az Igazgatóság

Az évi jelentés, mérleg és az ezekre vonatkozó adatok f. évi március hó 4. től kezdve az intézeti helyiségben az üzleti órák alatt megtekinthetők.